

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 381/2016 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen seksuaali- ja lisääntymisterveyden kehittämistoiminnan jatkosta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Satu Hassin /vihr. ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 381/2016 vp:

Miten hallitus aikoo taata, että Suomessa on jatkossakin seksuaali- ja lisääntymisterveysasioita kansallisesti kehittävä, tutkiva, koordinoiva ja tiedottava taho ja miten hallitus aikoo taata, että tietoisuus tyttöjen ja naisten ympärileikkausten estämisestä ja jo leikattujen henkilöiden hoidosta leviää ja säilyy terveyden- ja sairaanhoidossa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Valtion tuottavuusohjelman, tutkimuslaitosuudistuksen sekä julkisen talouden tasapainottamistavoitteen edellyttämä valtion menojen karsiminen johtavat terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) rahoituksen supistumiseen valtion talousarviossa noin 25 miljoonalla eurolla vuoteen 2019 mennessä. Viimeisimmät sopeuttamispaaineen johdosta toteutetut yhteistoimintaneuvottelut päättyivät toukokuussa 2016. Niiden tavoitteena oli 9,8 miljoonan euron säästö vuosina 2017–18. Sopeutukset on kohdennettu ensisijaisesti nimettyihin toimintoihin, joihin kuuluvat myös seksuaali- ja lisääntymisterveyden toiminnot.

Seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistäminen jatkuu THL:ssa osana useita toimintoja mm. äitiys- ja lastenneuvolatoiminnan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon kehittämistä sekä myös osana lähisuhdeväkivallan ehkäisytyötä ja parisuhteen tukemista. THL seuraa jatkossakin useita seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyviä kysymyksiä muun muassa rekisteriaineistojen ja kyselyjen avulla. Sote-uudistuksen myötä THL:n tehtävä väestön hyvinvoinnin ja terveyden sekä palvelujen seurannassa tiivistyy, minkä lisäksi sen on tarjottava luotettava ja ajantasainen tietotuotanto palvelemaan maakuntia ja palvelujen tuottajia.

Seksuaali- ja lisääntymisterveys on kaikenikäisten ihmisten terveyden ja hyvinvoinnin olennainen osatekijä. Seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämistyö jatkuu kunnissa lakisääteisenä tehtävänä osana terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Lisäksi kunnan on järjestettävä alueensa asukkaille ehkäisyneuvontaa ja muita seksuaali- ja lisääntymisterveyttä edistäviä palveluja. Ehkäisy- ja muu seksuaaliterveysneuvonta on sisällytettävä terveysneuvontaan ja terveystarkastuksiin äitiys- ja lastenneuvolatyössä sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa (VNA 338/2011). Opiskeluterveydenhuollon on lisäksi sisällytettävä useita seksuaaliterveyttä edistäviä palveluja.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 381/2016 vp

Tyttöjen ja naisten ympärileikkaus loukkaa ihmisoikeuksia ja vaikuttaa negatiivisesti seksuaali- ja lisääntymisterveyteen. Päätäjille ja ammattilaisille suunnattu tyttöjen ja naisten ympärileikkausten vähentämisen toimintaohjelma (STM) jatkuu em. ohjelman päätyttyä osana seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelmaa (2014-2020). Lisäksi aihe otetaan huomioon STM:n toimenpidesuunnitelmassa, jonka avulla edistetään maahanmuuttajien hyvinvointia ja terveyttä osana heidän kotoutumistaan kuntiin. Tyttöjen ja naisten ympärileikkausten ehkäisemisestä on koottu aineistoa THL:n verkkosivuilla.

Seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistäminen sisältyy Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelmaan, joka on yksi hallituksen kärkihankkeista. Ohjelmassa korostetaan lapsen, nuoren ja perheen terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä ja voimavarojen vahvistamista sekä vanhemmuuden ja parisuhteen tukemista. Ohjelma on osa lapsen oikeuksia koskevan sopimuksen täytäntöönpanoa. Ohjelman avulla vähennetään lapsen ympäristössä olevaa tai häneen kohdistuvaa väkivaltaa ja seksuaalista häirintää. Palveluita kehitetään tietoisesti ottamaan huomioon perheiden monimuotoisuus, joka pitää sisällään monikulttuuriset perheet ja maahanmuuttajaperheet. Ammattihenkilöiden osaamisen uudistaminen on yksi ohjelman kehittämiskohteista. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos osallistuu vahvasti muutosohjelman toimeenpanoon.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisrakenne muuttuu sote-uudistuksen myötä. Kehittämistehtävä annetaan jokaiselle maakunnalle sekä viidelle yhteistyöalueelle. Lisäksi on luotava yhteistyörakenteet alueiden yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen sekä muiden tarvittavien alueellisten ja kansallisten tahojen kanssa. Näiden yhteistyörakenteiden puitteissa on huolehdittava myös seksuaali- ja lisääntymisterveyden tutkimuksesta. Seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistäminen kuuluu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuuteen.

Monet kunnat ja sairaanhoitopiirit ovat huolehtineet seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämisen koordinoinnista alueillaan. Alueellinen koordinointi tehostuu ja yksinkertaistuu sote-uudistuksen myötä sote-palvelujen järjestämisvastuun siirtyessä yli 300 kunnalta 18 maakunnalle. Ohjauksen avulla pystytään varmistamaan yhtenäisten menetelmien käyttö ja tasalaatuinen toiminta myös seksuaali- ja lisääntymisterveyden osalta. Kansallisen koordinaation ja tiedottamisen varmistamiseksi käydään jatkoneuvotteluja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa.

Helsingissä 15.7.2016

Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula